

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammlung des Gouverneurs Arnold Gijssels van Lier - Cod. Karlsruhe 462 bis 500

Korrespondenz-, Tage-, Rechnungs- und Gerichtsbücher, sowie Berichte und Karten in Sachen der Holländischen Ostindischen Compagnie, besonders unter dem Gouvernement von Anthony Van Diemen und Gijssels van Lier

Missiven van Mons. Hulft [Evert Hueft opperkoopman op Ambon] aen verscheyde Personen uyt 1631 - Cod. Karlsruhe 498

Gijssels, Artus

[S.l.], [17. Jahrh.]

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-373876](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-373876)

De d. berre ²⁰onn
Anno 1715

E. d. Crutstete mannat te woe wye
de strunge berre

Giden morgen is min woer de vrie wie te gant gestee
veld. aenige name van dat 1715. Conant waer
op disse kortleyke tot andt woerd sal di n. m. t
sonderlinge aenige naemgeyt berre gesit veld:
Exploit op die van ceange soo gi n. k. l. y. k. was
gefindeert / biddende godt we d. vorder de st. y. n. d.
alle naer woer se te. willid laetel ²eenige kus doer
mit droefgeyt ende let wese. noedirom veld: in
dispositiv wt me. v. on. v. v. gissel. we d. laet. de
woer ke. we. g. o. p. e. v. d. i. w. g. a. n. d. e. s. a. l. m. a. c. h. t. i. g. e. s. b. i. d. d. e.
baert in bete. Sal we vander. / t. woer ke de berre.
alsoo ge. v. d. e. / we. v. o. e. k. e. s. e. v. e. d. o. t. m. o. d. i. c. h. k. w. e. d.
alle baert te. e. l. l. e. n. d. e. k. e. k. a. l. n. o. n. v. o. n. v. e. g. e. n. t.
te se. g. r. i. v. e. d. / alsoo gans daerinn. bitommt i. v.
ende. he. b. e. v. o. y. t. a. n. d. e. k. e. l. d. e. k. e. n. n. g. e. g. e. m. a. e. k. t.
of te we d. s. o. n. d. e. s. o. d. d. a. n. i. c. v. i. n. d. e. s. d. o. e. s. p. r. o. o. t. e. d. a. e.
en te. g. e. s. e. t. e. / dat de woer y. n. i. g. e. k. e. s. t. e. n. t. i. n. / die
we. r. m. o. e. d. e. w. e. d. a. l. d. a. e. s. a. l. v. i. n. d. e. s. / de. t. r. a. n. s. a. c. t. e. s. a. l.
recompensieel.

Vant Exploit op
strung

de hoofde vant laet e. y. e. o. n. b. l. y. n. d. a. l. b. y. b. a. e. r.
vorige we. k. l. a. r. i. n. g. e. / dat de baert wider oorfaer.
van baert we. d. r. i. v. e. l. is. g. e. v. o. e. l. t. / woer ke o. o. k. e. s. o. o.
we. g. e. m. e. n. t. s. y. g. e. v. o. e. l. t. / dat de derj orambay. die
we. d. b. e. l. m. b. a. d. d. e. b. e. l. a. t. t. e. s. l. e. v. e. l. / alle ²sonder de
k. i. n. d. e. d. o. o. r. g. e. r. a. e. k. t. / ende. s. o. o. w. o. o. r. d. s. v. r. o. n. g. e. l. i. c. k. t.
s. y. n. t. w. o. e. l. k. e. h. a. e. r. b. y. w. e. d. k. o. m. e. n. d. e. s. a. l. t. e. w. e. r. a. n. t.
woer d. t. a. e. s.

Can dat ditto laet op 12 disse naer melis boerch
Baddi we. r. f. o. n. d. e. l. is. t. p. e. r. a. e. d. o. o. r. c. o. n. t. r. a. r. y. e. w. i. n. t. e. n.
stille. d. e. l. i. g. e. e. l. l. e. d. a. e. r. g. e. r. a. e. k. t. / o. p. g. i. t. l. e. r. e. s.
was. e. x. p. r. e. s. s. i. v. e. l. k. e. d. e. r. v. a. e. t. s. g. e. m. a. e. l. e. m. t. e.
b. e. s. t. i. g. e. s. b. o. e. b. a. e. r. w. e. r. k. e. s. v. o. o. r. t. y. n. t. k. e. i. n. d. e. r.
b. e. w. o. n. t. s. y. b. a. e. r. s. e. g. n. t. w. o. e. g. t. e. p. r. o. v. i. s. i. e. v. a. n. a. r. a. c. q.
m. i. t. e. l. n. s. e. n. b. a. d. d. e. s. g. e. e. l. t. b. a. e. r. e. x. p. r. e. s. e. r. e. n. d. s.
o. p. b. e. t. m. a. n. q. u. i. m. e. n. t. v. a. n. e. e. n. b. e. q. u. a. m. s. e. g. n. i. t.
v. e. r. m. o. e. d. e. r. i. c. k. b. a. e. r. m. i. t. e. s. e. e. n. w. e. r. f. i. e. s. e. n. d. e.
d. e. r. g. a. l. o. e. s. b. a. e. r. b. e. a. t. t. e. v. o. u. e. s. v. a. n. l. e. g. g. e. s. t. e.
m. a. l. k. e. s. o. n. b. a. e. r. s. e. g. n. t. a. e. s. a. n. d. e. r. i. n. t. s. d. a. e.
o. p. a. e. s. l. a. n. d. t. e. b. r. i. n. g. e. s. a. l. l. e. d. e. t. i. m. m. e. l. e. n. y. d. e. s.

JH

Dair by om hont te haer die vroege sonde haer
 zal heides belees des dat hi in be gulting sijn, om die
 te elidie klare te raute heid als wann die wold:
 onder noeged bit june mis van t hont naar bander
 prompte rijk sal he gter woest woer des 478. wold:
 van gelie kes dat weddige rijk sal conne toe buen
 rijk / der galvied wold: myns vorderes wold snelt doer
 is die genouder jagter om die seloe te sende
 doeg alle naar wold: geint te bit hont gelade
 sinder sal ditto jagter volgeins wold: onder naar
 derus sende, om mit ems de planche wan hont
 toe in te nime van, wold te sijn wold: wold se sijn wold:
 wold ince sulles conne wold: alsoo pas soo wold
 gt sonde mannes heides, als tot te gedinge van
 vant t regip van nooder is, sinder der teeste. Door
 contjuwde pompes. soo at t gessot t dat plat
 te con legges geene hark seer geint bitte
 thoech h ooch mit wondre is, alsoo hie te wold
 leggeder. t se hie quaerke mit 2 pompes conde
 bowel ge gondes wold: doeg hooper onder in veld
 wold: op de beld sulles waer kes.

Je geint te prouvis sulles mit des eltes geint
 maerkes doeg wold te wold te wold of te wold:
 die seer nu of te te geins des toest wan e ram
 be geredet om die wold des te wold: toe te
 sende, soo wold: die seer nu wan doer hie dit duind:
 hie is waer tince gesonde, alsoo de tingans noeg
 beyde tot ladinge der nage kes of lare gine van
 wold: sijn

Bit is mijn lict ge noel t wold: int t wold:
 wold mit die wan hoya is wold ge wold bitte
 gezant der des sold: mijer op de pas so quam
 wold: al om die hie van t hie ge t hie kes
 doeg is die seer hie mit des hie ge ge woest
 sinder soo woort geant ket sinder ich t sende was
 des portico onnodig atsted, doeg sal die seer tot
 geintie wan wold: naerde vorder dat eijer ke
 gesonde wold:

Die wan mac rigne Amageri hie inge de seer
 hie: vord die van Combales chide ander is gema
 wold: se gont: of dat mit mit die inder seer: ongeval
 als hie mit eijer is geant kes die vord geint t:

JAW

Soorde die liffegint woude. Ed: Beke Commande
syn alreder overleiden, doeg met de rechte Prop: ges
noot en sal doch alsoo vorder. Begynne. te betrees
mit het sampans. hout / als t hout van Gato
vogel sal volgens we onderu. In handet woordes

Be gins de waerwaegte. Jonckhe. van macan. Salre
bes mit weid: want es in meeninge: doeg Prop: sij
aldaer in de mit es sullen wij gais.

Mijne gebidnisse geluoe te doer stende. Beke
Commande, G. Othens. Ende alle de vriende. Sijne
is alle. noeg in wooreges stant. Ende: noet waendes
Eynlage. mit. Sins. ge waeg ge maet het.

Waar medes

Ed: Grootfester. Mangat ter waer wijse. gestring
Beke. wil weid. in segit de s alder goeg. Bes
schiedel die weid: in woecomis gesontgeit el lanc.
Ende gelinc. rosalie. le. weid. / be mit sine. vutjre
omde signe wyand. s. wil weid. le. weid.

Actum Amboyna, int Castele. Dij 19 Merit 1633

De: Beke Commissar
Antgong. Gemoete

Grootfester: wanse, woorefulmoge. Sere
Wreute: Beke:

Plus troetrick. van de. Merites. Jansses. vogel. nau
Banda, geligentgeit. becoms. Beke. Ende. en Beke.
mit wille. in georecke. ke. be. weid. / we: Beke. woeder
Ware. van de. Beke. gonnemine. 300. weid. tseroc. myn
bewin. t. is, als andere. p. de. gularite. y. de. hore
teyche. te. doer. weid. lae.

Neach. dat weid. de. laet. t. s. passado. mit. tserip
Binnel. van. Beke. woer. te. weid. troe. ke. s. v. de. Beke

JA

Handwritten note in red ink:
Handwritten note in red ink, possibly a date or reference.

omme. we se goont doch die Joncken ende en
Balt ge maekte. Corcor als de. 1000ige webrant
sijn mit alle de Exploite is de. Balle goinne en
berig genoeft tot den 10 deers. als. wann der mit
alle sijn. magt tot verrijtinge der woerde. Deszines
op de strandes van Boelongs is geant hert.

Handwritten note in red ink:
Handwritten note in red ink, possibly a date or reference.

Handwritten note in red ink:
Handwritten note in red ink, possibly a date or reference.

Den Continuelles Swaeren tegen die kinsto
tot den 16. sonder opsonde hert gideert is ynde.
tochte gants kinderrijck genoeft den 16^{en}
is de nigerje. Erangs mit alle resisten
der Juvvonders. mit de. webrant ende webrant
ende. Birt Imen des. ander. daeges de destructie
der nagerboom van Cranglamina beginnit
by der hant te. nemen alwaer sijn ed. Schrift
dat mit we ynieg te. doch. sijn. sonder. elc. Birt. daer
clack sijn. he. mit. genstaende. Del. Birt.
Sonne. in. spe. aldaer. mit. die. wij. sijn. drooge
gedaer. Birt. de. booge. ende. Steyde. beliges
als. moge. ende. onge. noegen. tot. de.
wrecht. sijn. sonder. fros. ons. volck
mit. we. matter. ende. we. der. in. de
con. hie. van. onder. hie. best.
moge. we. gote.

De boeken en waren tot noch toe mit we schel
twieck als. doch. Birt. and. woerde. an. den. Bergant
gege. myn. dit. we. te. we. voor. dit. ma.
geln. hie. of. te. assu. fentil. van. Birt. sijn.
Birt. die. van. Birt. Birt. ende. te. sijn
mit. 3. Corcor. tot. voor. Lomb. ge. om. de. B.
gonne. te. te. doch. door. die. van. Combe.
door. Drote. die. y. af. sijn.
sijn. te. na. te. ende. soo. voort.
na. n. ge. die. van. lo. sijn
off. sijn. ge. ende. voor. Combe. den. strand
wat. te. na. is. den. Orant. mit. el.
we. sijn. in. sijn. ge. wa. van
grote. r. lo. die. van. ma. ende. am.
sijn. mit. ga. Corcor. giste. de. van. die.
Birt. ge. te. alle. is. dat. tot. tato
Birt. we. in. te. ander. we. ende.
ge. te. voor. sal. we. te. mit.
die. te. ma.

van den Enmalaga we. mit. ge. te.
of. te. ge. ge. te. ende. is. sijn.

Handwritten signature or flourish.

Maect van 15 concorre in die opt we trecth van de h^o
Zonnewinre bij en hadde gants gedissipel et ende
Jeder naar h^ons we trecth alle de gewilicsten van
Tongaha ende Sorsowri sijn dor die wansha noeder
naer h^ore n^ogeris gesonden ende alsoo h^ore beoff
geprestel et

De h^ore trecth w^ony bingels van Batt^a met pas
van daer we trecth, Ende naar seggen door storm
ende onnodig genootsac ht de kinder van Macassar
aen te doer sijn met h^ore iactgen den 6 de h^o
h^ore wil gearwel et rapporte ende h^ore dat be
halp de 4 Jonckes alrede van daer we trecth
Noch wil twintig h^ore elc laiges alle in m^o h^o
punn^o met den nagegandel h^ore h^ore. Doet
te maet h^ore jage walle met h^ore en we trecth
ben van Opim^o sijn die h^ore op be komes h^ore
tes we trecth ende soo naar Ceram hant sille ge loof
noes de h^ore woornoe inde togt te h^ore
t^o h^ore knoodie bij der handt genomen sijn
met h^ore jacht Ceram dat Eigenwoordie hoat
we trecth noet h^ore met den cristen de trecth
h^ore we trecth als atap de h^ore Zonnewinre
h^ore h^ore toe te stinck. Den Comuch
van Macassar hadde met 10000 manns. Binna
wants at h^ore ge loope ende was woornoe inde
maect weder op ontboden om soode stract h^o
ginc h^ore Soetton te bevologes dat den tijt
h^ore

Orntfeste wyse woorsingige sijn d^ore trecth
h^ore wil we int segit de Alder googst
be wiles die we wil ge den trecth ter salig
van rood is Actum Amboijna int castel
h^ore Maect 1633

De h^ore Goimie
Crym van h^ore

Ed: Erntfeste mangaffe
we trecth wyse gestringige sijn

De successen der trecth w^ony bingels exploiten
door de h^ore Zonnewinre gindes trecth
de trecth w^ony bingels in trecth h^ore trecth

Handwritten signature

als. waer ende. Ontwoerden. De Comp^{te} alle en
toe be'goren ende. nage'lorne gtes. in den. quartiere
sal we. van d' hede Commissaris. Be'noel werstaes
aen wiens int Largo segrijwe. Ende. D' galwe en
onndie. Om aegie te re'piteres snee. Ik. myn
welcomentijck daer a'ngedragt.

wan woornoe'nde. Hele Commissaris sal we. mede.
kunnen we'ne'nd. Hoe. dat naar Haportien wan
twel wy'burgers wan Macassar. Bie' garrioel et
c. m. etc. Macassar's mit noeg we'c. ro'stice
wachtinge' van mel'linge' ware. Dit mon' son
Bie' te. we'fchijne' om. Gahar. te' yse. mit den
nagelhandel goet te. ma'ckes. Doeg. Hoopet. Sij
Me' godes. Bie'pe. no' ym'g. Sulle. Et. etc. etc.
Ende. Wy' voor dit ma'c. dit. fisant. syn. hae.
sulle. te. be'le'nd. want. yngewalle. Sij. Bie' en
mit. hae'f. en. we'fchijne' Sulle. A'ware'nt. hae.
A'ro'ge' ma' want. we'le' des. Jaer. wan. naar. se'ram
lant. te. loope' int. no'cke. gestet. de. bee' mit
hoopet. te. se'ra. Bie' we'ce. a'fso. moegte. ge'ne' he.
wachtinge' te. h. hoopet. Sij. hae' be'woogel. sulle.
winded. Ende. Dus. vo'ge'nomes. Doeg. naar.
woornoe'nde. plautse. soo. we'c. tot. be'woynges.
van. Banda. als. ontlastinge' wan. Amboyna. Sal.
streckes. Dat. godt. ge'we. —

Berlinge' Dices. Marten Janssen. wogel. we'le'cke
derwaerts. om. sijn. Doegte. a'ldae' nide' te.
settes. ende. hae' wan. en. goet. hae' te. we'rsich
Bie'f. op. myn. we'focet. dat. sijn. int. troeg' en.
aen. we'. Doeg. sonde' segrijwe. dat. soo. ingewalle.
Bij. daer. toe. er'linge'. Contentes. moegte. te.
Cort. com' / we'. Bie' m. ge'ue'f. de. be'ne'p'ge' te.
we'ce' / alsoo. aegie. noeg. goede. partier. Bie'f. f.
wytstaende. waer. wan. mijn. D'oberigatus. Bie'f. f.
we'rvont. we'walle'nde. P^{no} may. we'com'nde.
troel'ck. op. sijn. we'focet. te. h. de. be'ng'nomes.
te. does. lant'ende. A'f'we' woorts. is. we' ge'ue'f. te.
ende. noeg. gewalle.

Mit. Bie' faest. Zijlon. dat. Jelye. woordie' waer.
no'et. we'rsich. we'gope. we'. mit. de. d'estes. He.
xistere'nde. Bont. we'ck. als. atap. be'ne'f. h'ns.
de. facture' wan. alle. toe. te. findy.

[Handwritten signature]

Act die Jaertes. ^wroch en broeck. In men ende. m. d.
enblyck h. sijn alrede door h. toer naar Batt^a ges.
geert 620 beares. na g. l. c. Ende. restes
noeg op l. a. g. i. v. ende g. i. v. a. i. n. t. l. a. s. t. e. n. o. e. l.
50 beares. k. i. n. j. m. b. e. g. a. l. e. d. e. s. In noeg te m. d. n. o. e. g. t. s.
stary. t. w. e. l. c. h. e. s. z. e. g. o. o. n. h. i. t. o. e. s. o. n. d. e. r. w. i. l. s. o. o.
d. i. j. e. r. o. e. s. o. o. b. e. a. r. t. i. n. t. w. a. d. e. r. l. a. n. d. t. c. o. n. d. e. r. s. t. e. t.
w. i. l. d. e. s. J. e. s. C. o. m. m. i. t. t. e. v. a. n. M. a. c. a. s. s. a. r. e. h. e. l. t.
m. i. t. 10000 m. a. n. n. e. s. S. i. m. a. g. a. n. t. e. a. f. g. l. o. o. p. e. s.
E. n. d. e. r. i. s. w. a. n. m. i. l. l. i. n. g. e. n. a. e. r. d. e. s. t. r. a. l. t. h. y. n. c. h.
t. h. e. s. o. w. w. o. e. c. h. t. e. g. e. s. B. o. e. t. t. o. n. t. e. b. r. i. n. g. e. l. t. w. i. l.
e. l. e. s. D. e. s. t. y. t. h. e. t. v. o. a. r. e. m. a. r. s.

E. J. C. v. d. E. n. t. f. e. t. t. e. M. a. n. g. a. t. t. e. n. o. e. l. w. y. s. e.
E. n. t. f. e. t. t. e. n. o. e. l. w. y. s. e. w. i. l. w. e. d. n. a. e. r. m. i. n. d.
g. e. b. u. d. e. n. i. s. s. e. i. n. t. s. e. n. t. d. e. s. A. l. e. d. e. r. g. o. o. d. s. t. e.
b. i. d. e. l. e. s. d. u. w. o. e. l. d. i. n. w. o. l. c. o. m. m. e. g. e. y. o. n. t. g. e. t.
E. n. l. a. n. c. h. e. n. d. e. g. l. i. c. h. e. f. a. l. i. c. h. e. s. b. e. m. i. s. s. i. o. n.
E. s. v. o. o. r. s. p. o. e. d. i. g. e. n. u. g. e. r. i. n. g. e. n. J. e. s. w. i. l. d. e. r. i. n. g.
Actum Amst in Castele (ag) 21 Meer
Anno 1633

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]